

Bir Şiir Tahlili Şehitlerimize Şiiri Faruk Civelek

– Ömer Batı · 13 Ağustos 2009

BİR ŞİİR TAHLİLİ: "ŞEHİTLERİMİZE" ŞİİRİ – FARUK CİVELEK

ŞEHİTLERİMİZ'E

Cennet serilmiş ya senin ayaklarına
Melekler nakşedecektir seni yarına
Çünkü senin topukların gül kokar
Yattığın yerde şimdi
Uyu Amentü'nün koynuna.

Yürekler güneşin batarken büründüğü
Sıcaklığı giyindi artık..
Bir sonbahar ki görülmemiş..
Dallar ayak uydurmaya başladı günlerin ıpsız,
Kasvetli yürüyüşüne..
Ciğerlerde köz var artık
Dalından üşüyor körpe frezya,
Bağlarda bülbül suskun,
Her yerde silah sesleri
Fidanlar belinden kırılıyor

Gül halesi yüzlü güzeller yol bekliyor bu mevsim...
Sevinçler geceye yazıyor,
Umutlar yas tutuyor,
Uykular sürmeliyor artık gözleri...
Rüzgârın vurgun yemiş inleyişi var
Daha bir körüklüyor küllenen ateşleri,

Soğuk bedenlere takılı bakışı annenin
Korkunç ağıtlar yükseliyor sine-i yarasından...
Bir yürek atıyor, bir güneş batıyor ki; sorma
Gecenin yüzüne çizdiği şiddetin

Mahzen yüzlü bilinmezliklerle...
Ve ağırlaşıyor her şey gitgide,

Vuruluyor pembe düşler
Bir çırpıda
Duraksıyor, duralıyor ve sonra bitiyor...
Bu kaçınıcı devriliş.

İhtiraslar ince hastalığın pençesinde
İnleyen ölüm yolcusu benim oğlum
Umutsuz sevgililer gibi
Kan kusmakta bu mevsimlerim
Uzaklardan sahillere göçen cılız kuşların
Hüzün yüklü, asil solukları...

Öyle bir zamanki şimdi,
Serin gölgeli çınarların sevecenliği de kalmadı,
Bulutlar da bakmaz oldu yüzümüze,
Küstü bize her şey

Kapkara gönüllerin vesvesesi
Yağmurların bile sararıp soldu
Baharların topraktaki hevesi
Narin gelinciklerin çapkın esintilere cilve yapması misali
Salınan köpükleriyle
Bir neşter kesigi umutlarda şimdi

Okyanus bile bir başka bakıyor yüzümüze,
Uzun uzun iç geçiriyor sanki...
Kin besliyor bize mavi gözleri
Çatal kaşlarında öfke var ecdadımın

Yorganımız kefen oldu
Yastığımız soğuk mermer
Yeter...

Faruk CİVELEK

" ŞEHİTLERİMİZE " ŞİİRİNİN TAHLİLİ:

Haydi yavrum! Köyüne, nişanına veda et;
Sabanını, tarlanı, her şeyini feda et;

O silâha sarıl ki, böyle günde bir erkek
Bir dualı demirden başka bir şey kullanmaz;
Bunu tutan bir bilek
Köleliğin uğursuz zincirine uzanmaz.

Git evlâdım, yıllarca ben oğulsuz kalayım;
Şu yaralı bağrıma kara taşlar çalayım.
Haydi oğlum, haydi git;
Ya gazi ol, ya şehit!

Kahramanlıklarla dolu altın sayfalar. Her bir sayfada ecdadından, arkada kalanların göğsünü kabartacak çeşitte efsunlu hatıralarla dolu sayfalarca yiğitlikler. İşte bu altın halelerle dolu cengâverlikler.

" Mehmed'im de onlardan birisiydi. Yüreği yaralı anası bin bir umutla ve heyecanla büyüttüğü yavrusunu bugün için yetiştirmişti. Adını da Mehmetçik koymuştu.

Mehmetçik. Tarihin altın sayfalarına dipnot düşülen isim. Anadolu'nun çilekeş analarının süte besmeleyle başlayıp, vatan aşkı iksirini kattıkları güzide varlık. Kurbanlık koçlar misali kınalanan ve vatanın kutsal addedilen bağrına gönderilen kınalı yiğitler. Onun adı tarihte değişik mahiyetlerde karşımıza çıkmaktadır. Kâh Kınalı Kuzu, Başını Vermeyen Şehit, Nene Hatun, Şehit Kamil, Şahin Bey, kâh Anzaklı Ömer, Karayılan ve daha nice efsunlu isimler... Hani analar vardır ya, kız çocukları için doğdukları andan itibaren en değerli sırma ipeklerle ördükleri bohçalarını zamanı geldiğinde gözü yaşlı olarak sandukasından çıkarıp, yavrucaklarını gözyaşları selinde uğurlarlar.

İşte Mehmedimin anası da böyleydi. Oğlunu bu özel gün için yetiştirmişti. Geride bir şeyi kalmamıştı ama olsun, o da ecdadı gibi Anadolu'nun yanık bağrında boy verip filizlenecekti. Değil mi ki, evladının atasıyla kavuşmasının, o büyük buluşmanın yapılacağı zaman gelmişti.

Evladı her şeyi, kutsal varlık olarak addettiği anasını, üzerinde yarin dudağından getirilmiş bir katre misali sırma işlemeli gül kokulu mendili elinde gerisin geri bakmadan içi heyecanla cepheye koşuyordu. Hem de en ön safta. Çünkü ona önde bulunmak düşüyordu. Tüm hızıyla surda mukaddes mi mukaddes bir gedik açmaya ve düşmana haddini bildirmeye ön safta gidiyordu.

Elinde yalın kılıcı, yüreğinde dualarla örüntülü âminleri olarak cephede yol alıyordu. Bir ara savaş biraz hafiflemiş ve etrafta düşman askerleri fazla gözüküyordu. Yaralı arkadaşlarını cephe gerisine çektikten sonra düşman siperlerine doğru son bir hamle yapmak için cephane dolu odaya mermi çevikliğinde dalmıştı. Dinamit fitilini kısa tutmuştu ki, düşmana zaman tanımamak için. Fakat 'ölürsem şehit, kalırsam gazi' ata yadigarı söz şimşekler misali zihninde çarptıktan sonra fitili ateşlemişti bile göz açıp kapayıncaya kadar. Her şey bir anda olup bitivermişti. Bir anda gecenin koyu karanlığı, yerini birkaç

dakikalığına gündüze bırakivermişti. Kimse ne olup bittiğini anlayamadan kızıl kıyamet kopmuştu bile. Her şey saatler sonra yerli yerine oturunca Mehmedin yalın kılıcı üzerindeki nota ilişti kederli, mahzun ve yaşlı gözler.

' NOT: Anamın son yongası olarak çıktım ben bu sevdaya. Bizim yüreğiciğimizde vatan, millet aşkı, yürek aşkından önce gelir. Arkada bıraktığım anacığım, Allah'ımdan sonra, siz bağı deryaları aşkın yüreklerle emanet. Ona evladının, atasının yanında kendisini beklemekte olduğunu bildirmek boynunuzun borcu olsun.
ADI MEHMET. '

Her sonun bir başlangıca gebe olduğu gibi, bu sözlerle son bulan mektup da, gözyaşlarının başlangıcını işaretliyordu. Kimsenin ne olduğunu anlamadığı bir hengamede, herkes ne olduğunu anlamaya başlıyordu.

İşte onun adı Mehmetçikti. Çünkü o özünü, aslını Bedrin aslanlarına denk bir sevdadan alıyordu. Onun varması gereken noktası bir muştuydu. O biliyordu ki, ona aguşunu açmış duruyor Peygamber (sav). O zaman her şey boştu. Geriye dönüp bakmak bile hayal iklimlerinin yamaçlarında koşmaktan başka bir şey değildi. Nene Hatunların, Kınalı Kuzuları sevda uğrunda koşturan yüreklerin membaların kaynağından çıkan cevher.

.....

Anasına ulaşan müjde onun üzerindeki yükü bir nebze olsun hafifletmişti. Olsundu. O bağına kara taşları çalmıştı, ama her şey vatan, millet, bayrak aşkına değil miydi? Ya o da biterse. Hayali bile insana ' nazlı hilal! ' gibi kaşları çattırıyordu. Yaralı yürek bir ' oh! ' çekmişti gözyaşları denizinde. Fakat bu muştuya ulaşmanın habercisi olduğu bir gözyaşıydı. Gözyaşların sanki daha önceden yerini, akacağı mecrayı biliyormuşçasına damla damla kendi mecrasında süzülüyordu çizgili yanaklardan. "

Mehmetle bütünleşen şehitlik üzerine edebiyatımızda o kadar çok yazı kaleme alınmıştır ki, tozlu sandıklarında yamalı bohçalar içinde birer kutsal emanet gibi saklanan cedlerimizin buram buram hatıra, gözyaşı, keder, burun sızlatan iç çekmeleriyle dolu altın kaplamalı hatıra kitabelerinden kendimizi alamayız. Bunu Mehmet Akif'in Çanakkale Şehitleri'nde, Arif Nihat Asya'nın Bayrak'ında, Necip Fazıl'ın Sakarya Türküsü'nde, Yavuz Bülent Bakiler'in Antepli Şahin'inde Zekeriya Efiloğlu'nun Tarihe Düşülen Not adlı şiirlerinde ve daha nice kahramanlıkların kelime kelime sıralanarak anlatıldığı destan mahiyetindeki şiirlerde görebilmekteyiz.

Türklüğün ilk başlangıcında "alp" olarak yola çıkan cengâverlerimizin ilerleyen zaman ve fethedilen topraklar karşısında gaziye dönmesi Türklüğün şanından sayılmış, İslamiyetle beraber ruhun kanatlanıp pervaz bulmasıyla yol alan şehitlik mertebesi ise en " âli " mertebe olarak kabul edilmiştir.

Şehitlik ne yüce mertebe. Ecdat bu uğurda at sırtında kendisini küheylanına bağlayarak dağlar, dereler

aşarak nice geçilmez addedilen sınırları aşarak sırf bu hedefe ulaşmak uğruna mesafeler kat etmişlerdir. Düşmana, " bu nasıl bir hedef, bu nasıl bir duygu, bu nasıl bir mefkûre?" dedirtecek kadar şaşkınlık uyandıran, hayal sınırlarını zorlayan düşünce. Her Türk nesli atasının kutsal addettiği bu uğurda hayatla mücadelesine başladığı andan itibaren canını dişine takarak, yardan, anadan, serden vazgeçerek uğruna koşturduğu ideal mefkûre.

Bu kısa girizgâh mahiyetindeki duygu yumağının oluşturduğu kelimeler armonisinin ardından tahlilini yapacağımız " Şehitlerimize " adlı şiirimizin tahlilini biçim ve içerik olarak ele almaya çalıştığımız da karşımıza biçim özellikleri olarak şu özellikleri çıkmaktadır:

"Şehitlerimize" adlı şiirimiz günümüz şairlerinin sıklıkla başvurduğu yöntem olan serbest vezin ile yazılmıştır. Kelimeler adeta satırlara ve sayfalara inat mesabesinde yürekten çıkarak sayfalarda kendisine yer bulmuştur. Şiirimiz, duygu yoğunluğunun her biri kıta durumunda olan satırlarında farklı bir mana ve anlam yüklü kelimeler kervanını hatırlatmaktadır.

Tahlilimize konu olan Faruk Civelek Hocamın "Şehitlerimize" şiirini her okuyuşta tarihin ayrı bir sayfasını mütalaa ediyor izlenimine kapılmaktan kendinizi alamıyorsunuz. Zaten serbest tarzda yazılan şiirlerimizin genel özellikleri olarak karşımıza çıkan bu duygu yoğunluğunu oluşturan kelimelerin kendi içinde bağımsız olarak kaleme alınmasına karşılık bütünlük içerisinde düşündüğümüzde bir anlam birliğinin varlığı okunurken hissedilmektedir.

Şiirimizde devrik kelimelere sıkça yer verildiğini görmekteyiz. Bu devrik kelimelerle şiirde farklı bir ahenk, farklı bir okunuş etkisi kazandırma amacı güdüldüğü görülmektedir. Devrik cümleler kullanma serbest veznin bir parçası olarak görülmeye başlanmıştır. Serbest tarzda kullanılan bu devrik cümle kullanımı Orhan Veli'nin başlattığı akımla başladığına şahit olmaktayız. Bugün şairlerimiz devrik cümleli şiirler yazmakla şiirlerini daha etkili ve çarpıcı olacağına inandıklarından bu tarzı denemektedirler. Tabi ki burada tercih ve kabul okuyucuya düşmektedir. Rüzgarın önüne kattığı yapraklar misali, zamanın hengamesinde kendi ayakları üzerinde durması becerebilen şiirleri dimdik karşımızda görmekteyiz.

Cennet serilmiş ya senin ayaklarına
Melekler nakşedecektir seni yarına
Dallar ayak uydurmaya başladı günlerin ıpissız
Daha bir körüklüyor küllenen ateşleri,
Bulutlar da bakmaz oldu yüzümüze,
Okyanus bile bir başka bakıyor yüzümüze,
Çatal kaşlarında öfke var ecdadımın

Şiirimizde bu devrik cümlelerin yanı sıra sonu tamamlanmayan eksilteli cümlelerin de varlığına şahit oluyoruz. Bu cümleler de şiiri devrik cümleler gibi farklı bir etki kazandırmıştır. Zaten şiirimizdeki mana

dolu anlam hazinesini ortaya koyan bu eksilteli ve devrik yapıdaki cümlelerin olduğuna şahit olmaktadır. Şairimizin bu yapıyı ustaca kullandığına şahit olmaktadır. Şiirimizdeki eksilteli cümlelerde bir sonraki satırın cümleyi tamamladığını görmekteyiz. Duygu yoğunluğu olarak iki veya bazen daha fazla satırın bir cümleyi oluşturduğunu görmekteyiz.

Yürekler güneşin batarken büründüğü
Kasvetli yürüyüşüne...
Bağlarda bülbül suskun,
Her yerde silah sesleri
Soğuk bedenlere takılı bakışı annenin
Kan kusmakta bu mevsimlerim
Uzaklardan sahillere göçen cılız kuşların
Hüzün yüklü, asil solukları...
Yastığımız soğuk mermer
Yeter...

Şiirimizde benzetmelere ve tamlamalara sık sık yer verildiğini görmekteyiz. Burada şairimizin maksat olarak güttüğü amaç şehitlik kelimesinin sınırlarını okuyucuya çizdirmektir. Benzetme olarak şiirde aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır:

" Gül halesi yüzlü güzeller, umutlar yas tutuyor, rüzgârın vurgun yemiş inleyişi, mahzen yüzlü, yağmurların sararıp solması, baharların topraktaki hevesi, çapkın esintilere cilve yapması, okyanus bile bir başka bakması, çatal kaşlar, yorganımız kefen, yastığımız soğuk mermer... "

Bu benzetmelerin yanı sıra kıtalar misali kabul ettiğimiz satırlarda da bazen de sıfat ve isim tamlamaları kullanılarak şiirimiz adeta kelimelerin vermek istediği mesajla dolu büyülü kelimeler yumağı haline getirilmeye çalışılmıştır. Bu tamlamalarda bazen tamlayan ve tamlanan kelimelerinin yeri devrik cümlelerde değiştirilmiştir:

" senin topukların, amentü'nün koynuna, günlerin ıpissız kasvetli yürüyüşüne, gül halesi yüzlü güzeller, rüzgârın vurgun yemiş inleyişi, mahzen yüzlü bilinmezlikler, gecenin yüzü, ince hastalığın pençesi, inleyen ölüm yolcusu, serin gölgeli çınarların sevecenliği, çapkın esintiler, çatal kaşlarında öfke var ecdadımın, narin gelinciklerin, baharların topraktaki hevesi, kapkara gönüllerin vesvesesi... "

Şiirimizde lirizmin zirve yaptığı epik bir söyleyiş tarzının hakim olduğu görülmektedir. Duygular kabına sığmayan bir edayla dile getirilmeye çalışılmıştır. Faruk Civelek hocamın söyleyiş edasında ve tarzında kahramanlık duygularının zihninde bıraktığı izlenimler açık bariz bir şekilde sezilmektedir. Şairimizin kelimeleri seçiminde günümüz şairlerine yakışır bir farklılık edası sezilmektedir. Daha çok Cumhuriyet dönemi destan ve kahramanlık şairlerimizin kelimelerine benzeyen bir kullanımın varlığı

hissedilmektedir.

"Şehitlerimize " adlı şiirde realist etkinin verdiği izlenimler açıkça görülmektedir. Bu realist etki duygu yoğunluğunun olduğu romantik akımın etkisiyle bir bütünlük oluşturmuştur. Şairimizdeki duygu karmaşası şiirimize hüznü bir etki bıraktırmış ve eski hatıraların yumağında epik duygular realist etkiyle mozaik oluşturmaya çalışmıştır. Kelimelerin seçiminde birbiriyle uyumunda titiz bir seçimin varlığı görülmektedir.

Edebiyatta esas olan şiire konu olacak manzarayı, olayı, durumu, kahramanları kısacası şairin zihnindeki kelimeleri uygun biçimde bir araya getirerek, farklı bir bakış açısıyla, okuyucuyu farklı duygulara götürecek yönlere çekebilmektir. Mesela Mehmet Akif, kahramanlıklarla dolu Türk evladının durumunu "Çanakkale Şehitleri" şiirinde öyle bir ifade eder ki, kimse ona ulaşamaz. O adeta Çanakkale'nin sırtlarında, düşman karşısında okuyucusunu hücumla geçirmiş, vatan savunmasını duygularıyla yaptırılmaktadır. Yavuz Bülent Bakiler de "Antepli Şahin" in duygularını tercüme edebilmek için öncelikle Şahin'in diyarındaki mekânlarda gezmek ve havasını, suyunu, ekmeğinin tadına bakabilmek gerekir. Ondan sonra bu duygu yüklü şiirleri kaleme alabilecek kıvama geldikten sonra zaten kelimeler şairimizin muhayyilesinde bir bütünlük oluşturarak cümleler şeklinde sayfalara dökülmeyecektir.

Şiirimizin şairinde de aynı bakış açısını görmekteyiz. O da şiirini oluşturan kelimeleri seçerken özgünlüğünü kaybetmemeye, olaylara farklı bir açıyla bakmaya çalışmıştır. Kahramanlık, gazilik ve şehitlik üzerine yazılmış birçok şiir varken farklı, özgün olanı oluşturabilmek emek ve yoğun bir çalışma gayreti gerektirmektedir.

Şiirimize ait bu biçim özellikleri yanı sıra " Şehitlerimize " adlı şiirimize içerik özellikleri olarak da baktığımızda şiirimize ilgili şu özellikler karşımıza çıkmaktadır:

Şiirimiz aslında şehitlik kavramı etrafında kurgulanmış bir şiirdir. Şiirimizin şairi Faruk Civelek hocam zannedersen Milli edebiyat dönemi şairlerimizden Ziya Gökalp "Asker ve Şair" adlı şiirinde dile getirdiği duyguları adeta kendisine rehber addetmiş gibi kaleme sarılmış ve duyguları kanatlanarak manalarla beraber sayfalara doğru yol bulmuştur.

Galiçya'da siperinde uyuyan,
Bu nefere dikkat et bak ey şair!
Şair odur, senin yazın hep nesir;
Uyuyan sen, O'dur sezen ve duyan.
.....

O, orada senin için kanını,
Seve seve döker iken ey şair!

Sen ne için ona birkaç anını,
Vakfederek yazmıyorsun bir şiir!

Şiirimiz mana dolu boyutlarıyla tek tek incelemeye çalışıp kaleme aldığımızda karşımıza satırlarda şu manaların çıktığını görmekteyiz:

Cennet serilmiş ya senin ayaklarına
Melekler nakşedecektir seni yarına
Çünkü senin topukların gül kokar
Yattığın yerde şimdi
Uyu Amentü'nün koynuna.

Mertebelerin en büyüklerinden birisi ve ulaşılması hedeflenen gayelerden birisi de cennetle müjdelenmektir. Her Türk askeri baba ocağından ayrılıp, yardan, anadan, serden vazgeçerek geride bıraktıklarına iç çekerek baktıktan sonra " İlay-ı kelimetullah ve cihad " aşkıyla yanıp tutuşmaktadır. Şairimiz de bu aşkla yanıp tutuşan okuyucusuna böyle can alıcı bir girizgâh yaparak şiirine başlamıştır. İslamiyet'te insanoğlu yeri gelmiş meleklerden daha yüce bir mertebeye kadar çıkabilmiş veya tam tersi olup da mertebelerin en altı olan "dallin çukurlarında esfelis-safilinlere" kadar düşebilmiştir. Şiirimiz cennetle müjdeleyici bir havayla şiire başlamıştır. Ve bu mertebe de meleklerin kanatları üzerinde yükseklere doğru yol alınacağı belirtilmiştir.

Şehitliklerde gül kokulu rayihalar içerisinde bulunan mekanlar içinde yatmakta olduğunu belirtmektedir. Adeta Akif'in " Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât... / Ey şehid oğlu şehid, isteme benden makber, / Sana âgûşunu açmış duruyor Peygamber. " dizelerini haykırmaktadır.

Yürekler güneşin batarken büründüğü,
Sıcaklığı giyindi artık.
Bir sonbahar ki görülmemiş.
Dallar ayak uydurmaya başladı günlerin ıpıssız,
Kasvetli yürüyüşüne...
Ciğerlerde köz var artık.
Dalından üşüyor körpe frezya,
Bağlarda bülbül suskun,
Her yerde silah sesleri,
Fidanlar belinden kırılıyor.

dizelerinde şehidimizin kahraman bedeninin yıkılışı, devrilişi aynen güneşin batışını hatırlattığı vurgulanmaktadır. Nasıl ki, güneşin batışı insana bir günün sonuna gelindiğinin sinyallerini verdiği için veya insanoğlunun ömrünün son demlerine yaklaştığının emarelerini gösterdiğinden insanda matemle

karışık bir hüznün etkisi bırakmaktadır. Bu ayrılış, gidiş, hüznü elveda, sessizce gidişler sonbahar mevsimine benzetilmiştir.

Sonbahar mevsimi. Ömrün gençlik ve heyecan dolu dakikalarının geride bırakıldığının insana haykırdığı mevsim. Her şey sarı ve kırmızı rengine boyanmaya başlamıştır bile. Geride kalanların hüznü karmakarışık duygular yumağında yoğrulduğu duyguları. Dalında kalan son yaprağına bile söz geçiremeyen ve rüzgâra salıveren zavallı dallar. Bin bir umutla, heyecanla, sevgiyle büyüttüğü son yoncasını, asi rüzgârın yeline kaptırdığı biçare dallar misali analar.

O analar ki, gözü yaşlı fakat gönlü canlı elleri öpülesi analar. Yüreklerinde " Git oğlum! Eğer bu bayrak, vatan millet, toprak sahipsiz kalacak ve yabancı baykuşlara mesken olacaksa, sen de git. Ben bağrıma kara taşlar basarak, ciğerime kanlı yaşlar akıtırım. " diyerek kınalı yavrularını vatanın bağrına saldıkları analar, dakikalar.

Bağlarda canlı canlı heyecanlı biçimde şakıyan bülbüller, methiyeler düzdükleri güllerin boyunları kırıldığından beridir ki, artık methiyeler yerini mersiyele bırakmıştır. Bülbül sesini baykuş sesleri bastırmakta ve silah sesleri de buna eşlik etmektedir. Silah sesleri ki, hüznü, acıya, ayrılığa, umutların bitişine, kayboluşuna gebe. Başka bir şairimiz bir şiirinde ortamın halini şöyle izaha çalışmaktadır.

Her tarafta harâb eller, baykuşlara bayram,
Köprüler bir bir yıkılmış ve yollar yolcusuz,
Gelip uğrayanı kalmamış çeşmeler, susuz..
Her tarafta harâb eller, baykuşlara bayram.

Şairimiz adeta ortalığın seslerinin değiştiğini, körpecik fidanların hunharca katledildiğini, şehit edildiklerinin emarelerini göstermektedir. Kahraman askerlerimizin fidanlara benzetilmesi, halk arasında kullanılan bir tabirdir. "Körpecik fidanlar, fidan boylum, gül yüzlüm... "

Gül halesi yüzlü güzeller yol bekliyor bu mevsim...

Sevinçler geceye yazıyor,
Umutlar yas tutuyor,
Uykular sürmeliyor artık gözleri..
Rüzgârın vurgun yemiş inleyişi var
Daha bir körüklüyor küllenen ateşleri,

mısraları geride kalan mendillerin sahiplerinin hüznü dolu olarak geride kaldıklarını hatırlatmaktadır. "Yemen Türküsü" adlı türkümüzde karalar bağlayıp yaslar tutan insanımızın, gelinlik kızlarımızın sevdıyla bağlandıkları yarlarının nasıl gönderildiği ve bazen haber alınamadığı şu dizelerle dile getirilmeye çalışılmıştır.

Kışlanın ardında yüzüyor kazlar;

Ayağım ağrıyor, yüreğim sızlar!
Yemen'e gidene ağlıyor kızlar!
Kışlanın ardında, bir kırık testi;
Askerin üstüne Sam yeli esti!
Gelinlik tazeler umudu kesti!
Eli yemendir, gülü çimendir
Giden gelmiyor, acep nedendir?

Şiirimizde rüzgârın inleyişi kahraman askerlerimizin geride bıraktığı analarının ve yarlarının matem dolu seslerine benzetilmiştir. Adeta "umutların yas tutması" ifadesi Yahya Kemal'in Sessiz Gemi adlı şiirinde dile getirdiği " Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli, / Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli. " mısralarıyla anlatılmaya çalışılmıştır. Rüzgârın her bir inleyişi adeta sevgiliden haber getiriyormuş izlenimi uyandırarak, matem havasının etkisini arttırdığı bilgisini vermektedir. Çünkü rüzgâr şehidimin son örtüsü olan diyarlara ait toprakların kokusunu sevgiliye ulaştırmaktadır. Bu yüzden rüzgârdan bile şiirimizde bir dem vurulduğuna şahit olmaktayız.

Mahzen yüzlü bilinmezliklerle...
Ve ağrılıyor her şey gitgide,
Vuruluyor pembe düşler
Bir çırpıda
Duraksıyor, duralıyor ve sonra bitiyor...
Bu kaçınıcı devriliş.

İhtiraslar ince hastalığın pençesinde
İnleyen ölüm yolcusu benim oğlum
Umutsuz sevgililer gibi
Kan kusmakta bu mevsimlerim
Uzaktardan sahillere göçen cılız kuşların
Hüzün yüklü, asil solukları...

dizelerinde fırtına sonrası bir sessizliğin, hüznün hakim olduğu ortamın havasından bahsedilmektedir. Acı haberin yaralı sinelerde açtığı yara dile getirilmeye çalışılmıştır. Gözler ferini kaybetmiş vaziyette bilinmez karanlıklarla dolu dehlizleri hatırlatan ufuklara doğru dalıp gitmektedir. Tozpembe hayaller yerini umutsuzluğa bırakmıştır. Birçok seneler geçmesine rağmen, seferinden dönenin görülmediği diyarlardan rüzgâr hüznün yellerli getirmeye devam etmektedir. Ve bunun ardı arkası da kesilmemektedir. Her bir devrilişte, geride kalan nice umutlar, yürekler, pembe düşler yıkılıp gitmektedir bilinmezliklere yelken açmış vaziyette.

Tüm bu olumsuzluklara karşın her şehidin bizim bağrımızın bir parçası olduğu şairimizce

vurgulanmaktadır. Şehitlerimizin bu vatan uğrunda can vermesi karşısında anne ve babaların vaziyetleri umutsuz sevgilinin yolunu beklemesi misali, boynu bükük, hüznü oluşuyla dile getirilmeye çalışılmıştır. Hazan mevsimlerinin bu durumlar karşısında hüznü mevsimlerine dönüştüğü şairimizce vurgulanmaktadır.

Bir diyardan başka bir diyara göç eden göçmen kuşlar nasıl yeni umutlarla, ışıklarla buluşmak üzere uzak diyarlara, başka baharlarda tekrar geri gelmek umuduyla, kanat çırparlar. Bu uzun ve yorucu yolculuğun ardından yeni nesil burada, bu baharlarda yetiştirilmektedir. İşte şairimizde vatan uğruna canlarını seve seve veren yiğitlerimizin başka bir diyarlara yeni umutlar, ışıklar amacıyla yola koyulmalarına benzetilmiştir. Fakat bu göç esnasında hakim olan hava hüznü. Kalpler kırık olsa da boyunlar bükük değil, çünkü asilliğin en yükseğinin gösterildiği bir durum ortada mevcut.

Öyle bir zamanki şimdi,
Serin gölgeli çınarların sevecenliği de kalmadı,
Bulutlar da bakmaz oldu yüzümüze,
Küstü bize her şey

Kapkara gönüllerin vesvesesi
Yağmurların bile sararıp soldu
Baharların topraktaki hevesi
Narin gelinciklerin çapkın esintilere cilve yapması misali
Salınan köpükleriyle
Bir neşter kesigi umutlarda şimdi

Şehitlerimizin durumları şairimizde öyle derin izler bıraktırmış ki, kelimeler kifayetsiz kalmıştır. Ortadaki durum karşısında her şey küskün, her şey biteviye mersiyeler dizmektedir. Bulutların bile allı pullu beyazlıkları yerini hüznü bıraktığı ve havada bile kasvetli bir halin mevcudiyetinin varlığından bahsedilmektedir. Güneş bile bulutların hüznüne eşlik edercesine başını göstermekten hicap edercesine davranmaktadır. Bu matem havasına, tabiat bütün varlığıyla eşlik etmektedir.

Şiirimizde ortadaki durum karşısında bile bir umutsuzluğun verdiği havanın hakim olduğu görülmektedir. Yağmurların bile damlaları yere düşerken heyecanını kaybetmiş vaziyettedir. Damlalar kesafetten sıyrılmış vaziyette şehidimin üzerine düşmekten hicap eder vaziyettedir. Çünkü bilmektedir ki, şairimizin dediği gibi " Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:

Düşün altındaki binlerce kefensiz yatani. " sözlerinden adeta etkilenmiş ve yere düşmekten çekinir bir vaziyet takınmaktadır. Çünkü orada yatan alalade biri değildir. O, vatani, bayrağı kısacası kutsal saydığı her şey uğrunda yardan, anadan, serden vazgeçerek canını seve seve vermesini bilmiştir gözünü kırpmadan.

Suya susamış toprakların su ile kavuşma anı misali toprak çatır çatırdayarak bağrını en içten şekilde sevgilisine açmaktadır. Yağmur damlalarının toprakla kavuşması anı misali, şehidimizin; özü olan toprakla ve en önemlisi de Sevgililer sevgiliyle kavuşması anına benzetilmiştir. "Sana aguşunu açmış duruyor Peygamber " dizesi tekerrür etmektedir.

Okyanus bile bir başka bakıyor yüzümüze,
Uzun uzun iç geçiriyor sanki...
Kin besliyor bize mavi gözleri
Çatal kaşlarında öfke var ecdadımın

Yorganımız kefen oldu
Yastığımız soğuk mermer
Yeter...

Şiirimizin son mısraları artık sözün bittiği yere yaklaştığını gösteriri vaziyette kısalarak kesilmektedir. Şiirimizde, ölüm karşısında şairimizin ruh hali tasvir edilmiş mahiyette gözükmektedir. Tabiatın bile bu ölüm karşısındaki ümitsiz tavrı şiirin kelimelerine sinmiş durumdadır.

Okyanusun tüm enginliğine ve genişliğine rağmen bu durum karşısındaki tavrı şairimizde olumsuz bir izlenim etkisi bırakmıştır. Şairimizin olaylara ve durumlara bakış açısı şiire aksetmiştir. Okyanusun hırçın dalğalarının sallanışları iç geçirmeyle özdeşleştirilmiştir.

Kervan durdu, yolun en sonunda naçar
Mahrem mırıltılar terk ettiler yolcuyu
Ürkek düşünceler aydınlığa dönüştü
Korkular fırar ettiler arka kapıdan
Film karesi gibi akıverdi anılar
Damlalar süzöldüler iki yanaktan
Dipnot düştüm sadece
Yazamadım ağlamaktan
dizelerindeki gibi şehidimin son sözlerini söyler mahiyettedir. Şehidimin yaptığı sadece ve sadece tarihe dipnot düşmek. Fakat bu dipnot düşüş, tarihin altın sayfalarının sonunda değil, giriş mahiyetindeki sözlerde saklı.

Şehidim için vatan toprağının her bir parçası aynı mahiyettedir. Tabiatla iç içe duygu yoğunluklarının yaşandığı anlarda yorgan olarak gökyüzü, yastık olarak da soğuk mermerler benzetmeleri kullanılmıştır. Bu ayrılıklara, hüznülere, veda busesi konduran ayrılıklara artık bir dur demenin vaktinin geldiğinin iması yapılmıştır. Çünkü bu ayrılıklar neticesinde arkada birçok gözü yaşlı sevgili beklemektedir. Bu gözyaşlarının dinmesi, acıların bitmesi için "Yeter!" denemsi gerektiği şairimizce son demlerde vurgulanmaya çalışılmıştır.

Genel olarak şiirimizdeki hü zün havasının kaynağı, vatan uğruna canlarını seve seve veren yiğitlerin acı haberlerinin bitmesi gerektiği vurgusudur. Her gün başka başka yuvaların yıkıldığı veya bir sevdanın bitirildiği olayların bir daha yaşanmak istemeyişidir. Şairimizde bu şehit haberlerinin bıraktığı acı ve keder dolu izler, ona şiirimizdeki satırları kaleme almasına sebep olmuştur.

Şiirimizle beraber kelimamızın son demine ulaştığı şu hengâmede şehitlerimizin diliyle konuşmaya kalktığımızda herhalde şehitlerimiz de şairimiz Faruk Beye Yahya Kemal'in kaleme aldığı "Mohaç Türküsü" şiiriyle cevap verecektir. Ve bize de kalemin kırık ucuyla şiire nokta koymak düşüyor.

MOHAÇ TÜRKÜSÜ

Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı;
Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı.

Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle,
Canlandı o meşhur ova at kişnemesiyle!

Fethin daha bir ülkeyi parlattığı gündü;
Biz uğruna can verdiğimiz yerde göründü.

Gül yüzlü bir afetti ki her busesi lâle;
Girdik zaferin koynuna, kandık o visale!

Dünyaya veda ettik, atıldık dolu dizgin;
En son koşumuzdur bu! Asırlarca bilinsin!

Bir bir açılırken göğ e, son defa yarıştık;
Allah'a giden yolda meleklerle karıştık.

Geçtik hepimiz dört nala, cennet kapısından;
Gördük ebedî cedleri bir anda yakından!

Bir bahçedeyiz şimdi şehitlerle beraber;
Bizler gibi ölmüş o yiğitlerle beraber.

Lâkin kalacak doğduğumuz toprağa bizden
Şimşek gibi bir hatıra nal seslerimizden.

Yahya Kemal BEYATLI

ÖMER BATI

13.08.2009 - Gaziantep